

# Zaštitna istraživanja u Prološcu i Glavini 1997. godine Prilog arheološkoj karti Imotskog polja

Ljubomir GUDELJ, prof.  
kustos, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika  
HR- 21000 SPLIT, S. Gunjače b.b.

*Tijekom 1997. godine djelatnici Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika iz Splita nadzirali su iskop za kanalizaciju kroz općinu Proložac, od Postranja, zaselka Prološca na zapadu, do Glavine Donje, otkriši tri nova položaja važna za popunjavanje arheološke karte Imotskog polja.*

Dogovorom s građevinarima, mjesnim vlastima i splitskim Povjerenstvom uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine ekipa MHAS-a je u proljeće i ljeto 1997. godine nadzirala iskope magistralnog kanalizacijskog voda kroz općinu Proložac. Njegova se trasa provlači sjevernom stranom Imotskoga polja, od Postranja, zaselka Prološca na zapadu, do kolektora prečistača u Glavini Donjoj. Osim zaštitnog sondiranja dijela starog groblja na poziciji Gaz smještenog nasuprot Opačca, izvora rijeke Vrljike i istoimenog arheološkog lokaliteta, kopanjem kanala su otkrivene dvije nove pozicije važne za popunjavanje arheološke karte ovog područja.<sup>1</sup>

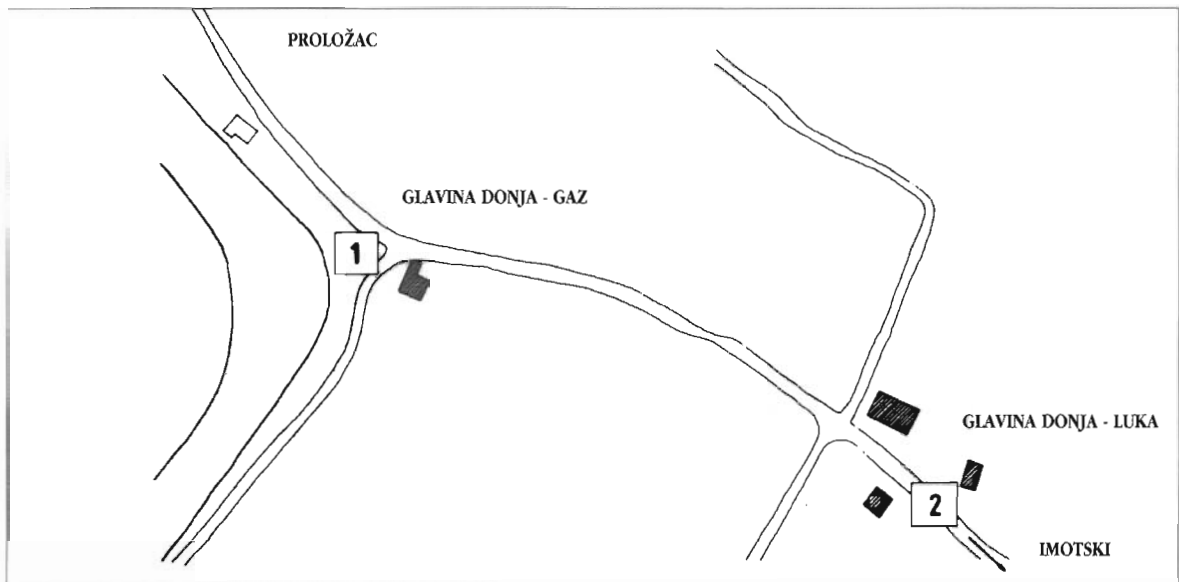
## Glavina Donja, Gaz

Na **Gazu**, istočnoj-glavinjskoj strani korita Vrljike (karta I, 1), već otprije su virile poklopnice grobova i više nadgrobnih kamenih učelaka. Dva su križa prenesena u zbirku imotskog Franjevačkog samostana, a jedan je uzidan na sljeme nedavno obnovljene crkvice Gospe od Anđela na tvrđavi Topani.<sup>2</sup> Uz rijeku su i danas vidljivi ostaci dvaju prelomljenih stećaka, a nekoliko je obložnica i poklopnica izbačeno prilikom nedavnog uređenja pločnika i postavljanja telefonske i instalacije električne rasvjete. Grobovi su pronalazeni i istočnije od istražene sonde prigodom kopanja temelja obiteljske kuće Grabovac-Kuprić. Lokalitet do sada nije istraživan niti je zaveden u registar spomeničke baštine.

Staro je glavinijsko groblje početkom 19. stoljeća presječeno prometnicom Imotski-Proložac pa se, osim uz rijeku, prostire i sa sjeverne strane puta na parcelama Zdilara i Sušića. To doba označava i prestanak ukapanja na ovom prostoru koje se samo sporadično moglo nastaviti i kasnije. Zajedno s uništenim dijelom, groblje zauzima više od 1 000 m<sup>2</sup> površine što, bez sondiranja nije moguće precizno odrediti, ali svakako svjedoči o njegovom nastajanju tijekom nekoliko stoljeća.

<sup>1</sup> Uč voditelja istraživanja i autora ovog teksta radili su dokumentaristi crtači Maja Fabjanac i Miran Palčok, te fotograf Zoran Alajbeg.

<sup>2</sup> Podaci dobiveni od fra Vjeka Vrčića.

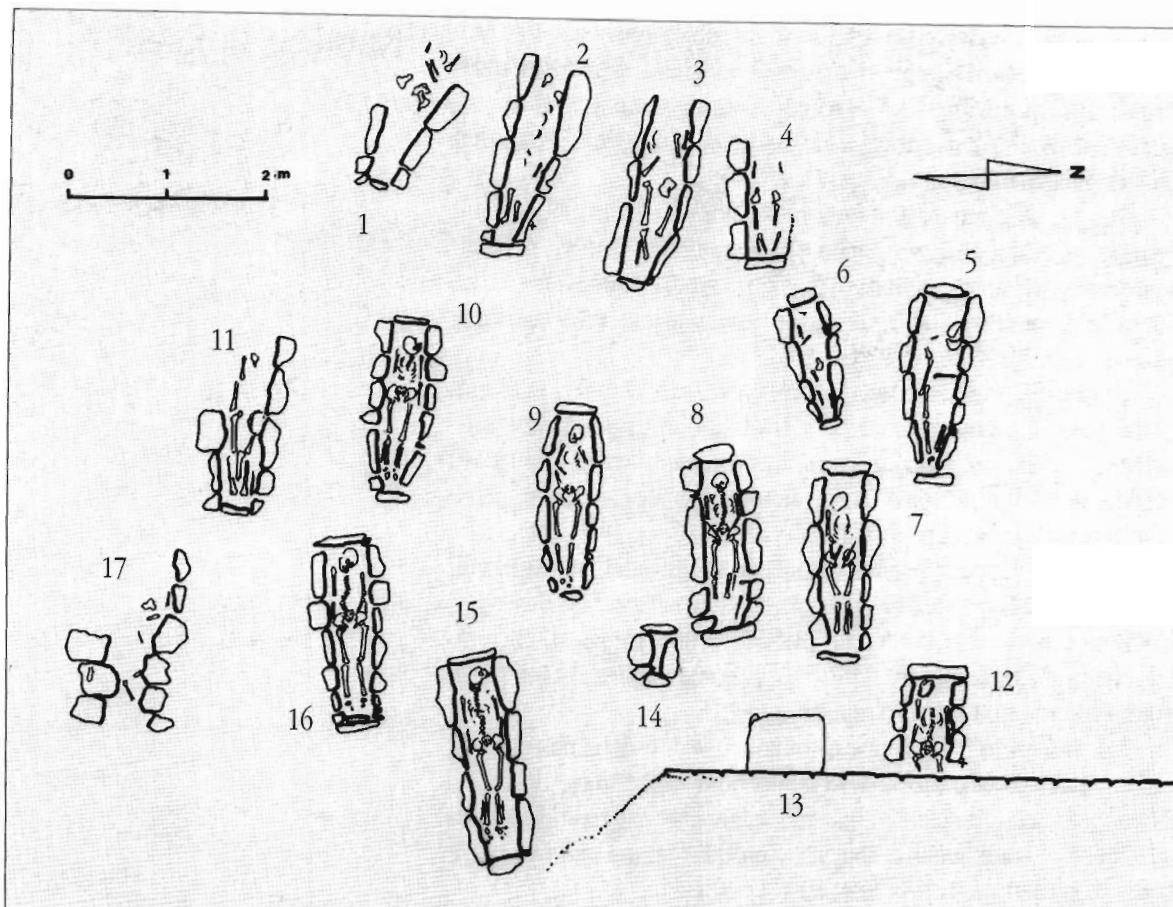


Istraženo je 100 m<sup>2</sup> površine čime je definirana zapadna i južna granica lokaliteta koji se prostire prema sjeveru i istoku. Od ukupno sedamnaest istraženih, četrnaest je grobova odraslih te tri dječja, šest ih je u većoj ili manjoj mjeri oštećeno ranijim prekopanjima, dok jedan zalazi u istočni profil sonde pa nije istražen. Orijentirani su približnim smjerom zapad-istok, dugački od 170-200 cm, široki između 20 i 40 cm, a međusobno udaljeni 50-100 cm. Radi se o pojedinačnim ukopima, pokojnicima položenim na zemlju-šljunak unutar raka dubokih 30-40 cm, obzidanih suhozidom, pokrivenih kamenim pločama ili priklesanim blokovima ponekad vezanim žbukom.

**Topografska skica nalazišta u Glavini Donjoj**



**Položaj grobova na nalazištu Gaz u Glavini Donjoj**



**Tloris istraćenog dijela groblja na položaju Gaz u Glavini Donjoj**

Osim dijelova nadgrobnih spomenika, prelomljenog kamenog križa i učelka s uparanim križem, u sloju istražene sonde nije bilo nalaza.

U tri su groba pronađeni prilozi i to: par željeznih potplata cipela (G-1), ulomak staklene aplikacije (G-10) (Tabla I, 1) i tri brončana privjeska u obliku stiliziranog deseterolatičnog cvijeta s ušicom za pričvršćivanje (G-8) (Tabla I, 2). Iako nalazi ne pružaju oslonac za preciznu dataciju, okvirno ih možemo smjestiti u vrijeme od 17. do početka 19. stoljeća što ne određuje trajanje ukapanja na cijeloj površini groblja, već samo na istraženom rubnom dijelu.

## Glavina Donja, Luka

Dvjesto metara istočnije od Gaza otkrivena su dva groba na prostoru **Luka** (karta I, 2). Orijentirani su smjerom zapad-istok, a smješteni 1,10 m ispod razine asfaltnog kolnika<sup>3</sup>. G-1 je pravokutnog tlocrta, obzidan suhozidom i natkriven kamenim pločama vezanim žbukom.

Južniji G-2 je obzidan na isti način. Kako je većim dijelom zalazio u južni profil rova, nije ga bilo moguće istražiti. Uz pokopnike nisu pronađeni prilozi.

Način zidanja i korištenja žbuke za učvršćivanje poklopnica sličan je grobovima na nedalekom Gazu pa stoga i ovaj nalaz datiramo u novije doba. Na osnovu rezultata istraživanja ne može se suditi ni o trajanju niti o površini na kojoj se prostire ovaj lokalitet. Sjeverno od ceste nisu uočeni arheološki ostaci, dok su južnije na više mjesta pronađeni grobovi, fragmenti antičkih tegula i ostaci zidova poput temelja antičke arhitekture u dvorištu Ante Gadže.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Iskop kanala je obavljen rovokopačem pa je jedan grob djelomice bio oštećen, drugi, pak, zalazi u južni profil iskopa i stoga nije istražen.

<sup>4</sup> S. TONKOVIĆ, Proložac važno arheološko nalazište, *Proložac*, 3(13), 1986., 12.

## Katalog nalaza

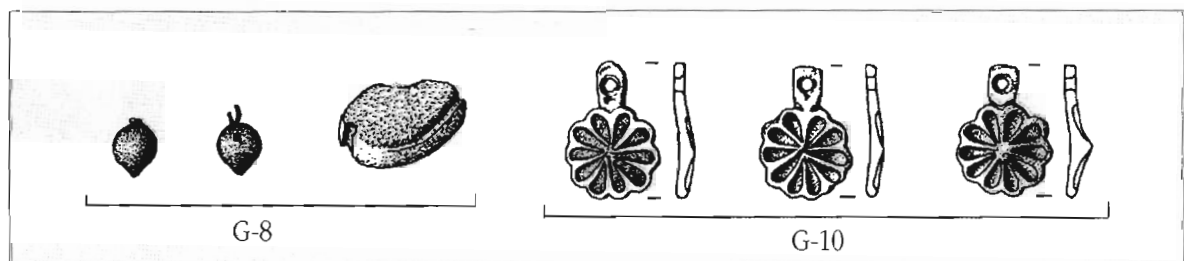
*Privjesak*, bronca, par, lijevanje savijanje, promjera 0,6 cm, težina 0,18 g, šuplji kuglasti privjesci načinjeni spajanjem dviju kupolastih polovica. Na gronjoj strani ostatak ušice za pričvršćivanje, dok je donja bradavičasto ispupčena. Pronađen kod stopala u G-8.

*Dugme*, staklena pasta tamnoplave boje, sačuvana 1/3 pa mu promjer nije definiran, debljina 0,7 cm, težina 2,0 g, prvotno spljoštenog valjkastog oblika, vanjskim obodom teče utor, a na mjestu prijeloma se vide ostaci dviju rupa, najvjerojatnije za udijevanje konca. Pronađen po sredini G-8.

*Privjesak*, bronca, bronca, promjera 1,2 cm, debljina 0,15 cm, visina ušice 0,6 cm, težina 1,20 g u obliku stiliziranog desetoro-latičnog cvijeta sa ušicom za pričvršćivanje, otraga konkavno udubljen. U udubljenjima latica sa prednje strane ostaci plave boje. Pronađen uz trup pokojnika u G-10.

*Privjesak*, bronca, bronca, promjera 1,2 cm, debljina 0,15 cm, visina ušice 0,6 cm, težina 1,38 g u obliku stiliziranog desetoro-latičnog cvijeta sa ušicom za pričvršćivanje, otraga konkavno udubljen. U udubljenjima latica sa prednje strane ostaci plave boje. Pronađen uz trup pokojnika u G-10.

*Privjesak*, bronca, bronca, promjera 1,2 cm, debljina 0,15 cm, visina ušice 0,6 cm, težina 1,18 g, u obliku stiliziranog desetoro-latičnog cvijeta sa ušicom za pričvršćivanje, otraga konkavno udubljen. U udubljenjima latica sa prednje strane tragovi plave boje. Pronađen uz trup pokojnika u G-10.

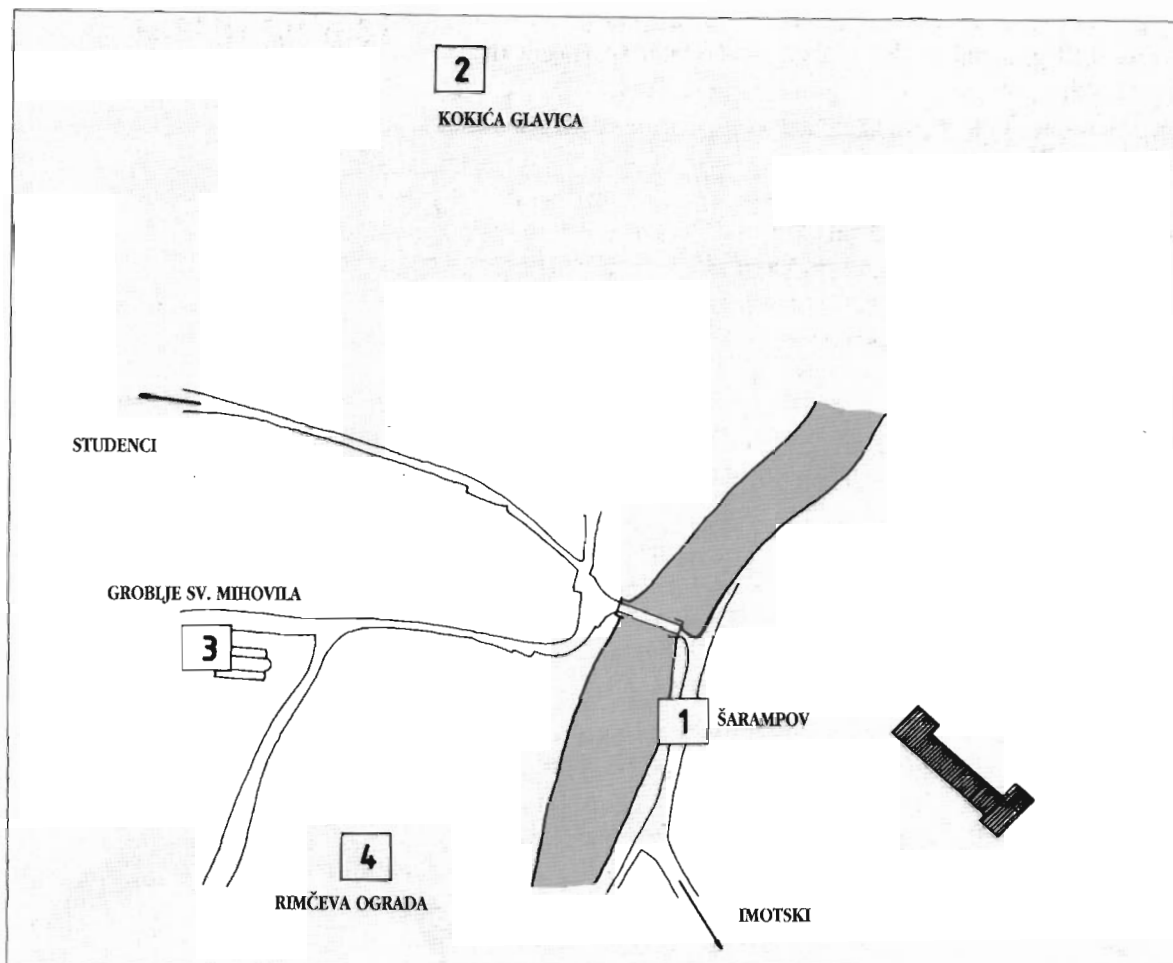


Uz istočnu stranu potoka Suvaja (karta II, 1), blizu mosta **Šarampov**, uskim je rovom (1,5 m širine) potpuno ili djelomice uništeno 10 grobova<sup>5</sup>. Orijentirani su smjerom zapad-istok te sjever-jug, ograđeni suhozidom, a pokriveni pločama vapnenca. Pokojnici su položeni na zemlju zdravicu, 50-100 cm ispod razine kolnika ceste, odnosno, sloj nataloženog riječnog šljunka. Premda nisu dali priloge, arhitektura grobova, kao i stećak postavljen neposredno uz cestu, upućuju na kasnosrednjovjekovno ukopništvo.

Stećak sljemenjak ima oblik nepravilnog sanduka koji se širi od baze prema naglašeno istaknutom dvoslivnom krovu. Orijentiran je pravcem sjever-jug nakon što je prigodom posljednjeg širenja ceste premješten i postavljen na sadašnje mjesto. Reljefno ukrašena bočna polja odvajaju kutevi zaobljenog profila, a izbočeni dio strehe naglašavaju uklesane cik-cak crte, odnosno stilizirani trolisti na zabatnom dijelu. Živahna kompozicija istočne strane pročelja prikazuje konjanika-kopljanika koju uz pomoć psa lovi jelena. Iznad lovčeve glave je osmerolisna rozeta. Donji dio kompozicije sa suprotne strane tvore tri ženske i jedna muška figura u kolu nad čijim je glavama uklesan pojas u obliku zavo-

Proložac Donji,  
Šarampov

<sup>5</sup> Usprkos očekivanim nalazima, ispod asfaltnog kolnika glavne prometnice nije bilo moguće provesti prethodno zaštitno sondiranje. U blizini stećka sljemenjaka pojavilo se više grobova obzidanih i pokrivenih pločama. Iako sam radove prekinuo zbog trenutne nemogućnosti izrade dokumentacije, oni su nemarom građevinara nastavljeni, pa su prikupljeni podaci nepotpuni. Osim jednog dječjeg (G-5) i groba s ukopom odraslog pokojnika (G-8) koji su bili smješteni po sredini iskopa, grobovi koji zalaze u profil s obje strane, zbog uskog rova i nisu potpuno istraženi.



**Topografska skica nalazišta u Proložcu Donjem**

jnice, razdjelnica od shematskog prikaza utvrde s pet kula pod samom strehom. Uže plohe pod sljemenima ukrašava po jedan stilizirani ljiljan<sup>6</sup>.

Više je skupina stećaka raspoređeno sjevernim rubom Imotskog polja gdje predstavljaju najbolju markacija starih komunikacija između niza manjih i većih naselja. Sljemenjaku uz Suvaju najbliži su oni u groblju kod crkve Sv. Mihovila (karta II, 3) te obližnjoj Rimčevoj ogradi (karta II, 4) sa zapadne strane potoka.

Uz spomenute, na istoj je poziciji raskopan grob obzidan tegulama, a u zemlji su pronađene tri brončane narukvice rimskog doba. Ne može se pouzdano reći jesu li pripadale istoj grobnoj cjelini na što upućuje opisana situacija. Grobovi 4. stoljeća iz Intercisa s tri, odnosno dvije narukvice na ruci pokojnika, pokazuju da se nisu nosile samo pojedinačno<sup>7</sup>. Zbog uskih profila obruča pripisujemo ih osobi krhke, najvjerojatnije dječje grade ukopanoj u raku ograđenu tegulama drugačiju od arhitekture ostalih grobova karakterističnih za kasnija razdoblja što govori o višeslojnom ukapanju na istom prostoru. Na osnovu prikupljenih podataka ne može se suditi radi li se o većem ili manjem rimskom groblju, pa će na oba pitanja odgovoriti istraživanja parcela istočno od ceste<sup>8</sup>.

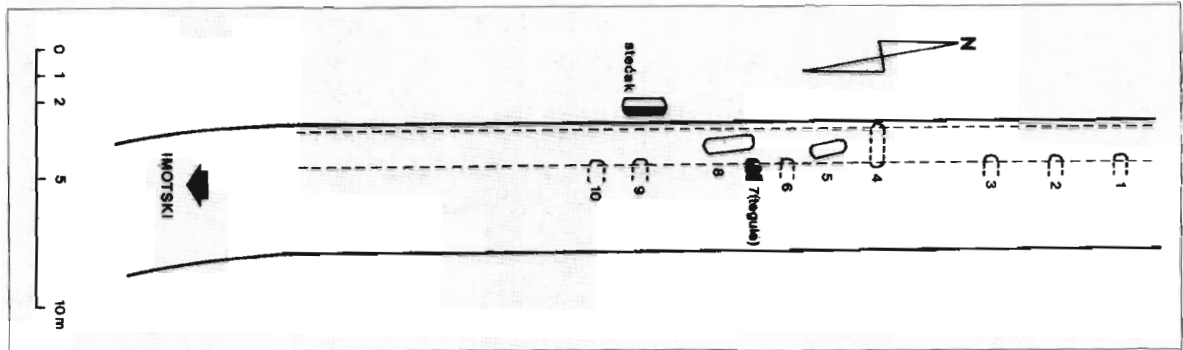
<sup>6</sup> L. KATIĆ, Stećci u Imotskoj krajini, SHP III/3, 1954., 142, slika 34; M. LOZO, Stećci u Proložcu, Proložac 3(7), 1984., 6-9

<sup>7</sup> E. B. VÁGÓ - I. BÓNÁ, Die Gräberfelder von Intercisa, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1976., 82, sl. 68, 105.

<sup>8</sup> Nema točnijih podataka o grobovima pronađenima prilikom kopanja temelja dviju obiteljskih kuća pokraj nogometnog igrališta, a istočno uz cestu.

**Katalog nalaza**

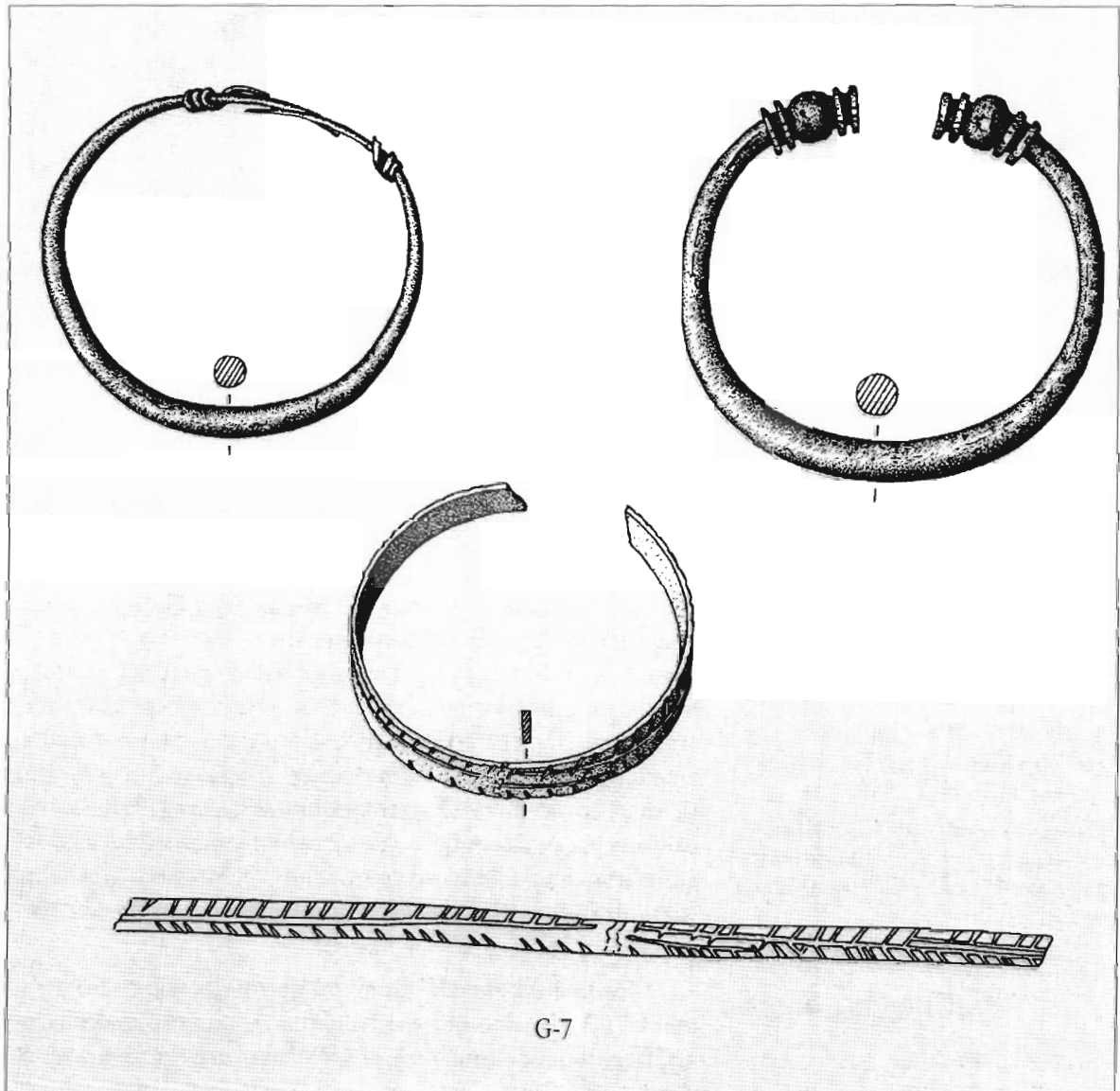
1. *Narukvica*, bronca, promjera 5,1 cm, presjek 0,05-0,4 cm, težina 7,10 g, ovalno savijena žica kružnog presjeka, zadebljanog srednjeg dijela stanjenih krajeva spojenih uvijanjem tri navoja. G-7, grob s tegulama.



2. *Narukvica*, bronca, promjera 5,8 cm, presjek 0,3-0,5 cm, težina, 24,14 g, ovalno savijena masivna žica zadebljanih prednjeg dijela koji se sužava prema raširenim ukrašenim krajevima. G-7, grob s tegulama.

**Skica rasporeda grobova na nalazištu Šarampov u Prološcu Donjem**

3. *Narukvica*, bronca, promjera 4,6 cm, širina trake 0,5 cm, presjek 0,1 cm, težina 5,86 g, trakasta narukvica, deformirana, prelomljena na krajevima tako da joj nedostaje 1/5. Dužinom vanjskog oboda ukrašava ju utisnuta crta oko koje se nižu nepravilni "V"urezi slični motivu riblje kosti. G-7, grob s tegulama.



Brončana narukvica br. 1. je od masivne, kružno savijene žice koja se od sredine naglašeno stanjuje prema prebačenim, spiralno uvijenim krajevima. Takvim je spajanjem omogućeno širenje i sužavanje obruča prilikom naticanja preko šake. Pripada skupini nakita koji se u različitim inačicama javlja već od latenskog doba na balkanskom i italskom, a kasnije i na širem europskom prostoru. Osim kružnog, žica može imati prizmatični, kvadratni ili rombični presjek, a uz jednostavne forme, pod utjecajem helenizma, javlja se dodatni ukras u vidu navoja ili spirala.

Prološka narukvica (tabla II, 1) je dosta raširena i duže vrijeme korištenog oblika. Narukvice iz japodskih grobova uz rijeku Unu<sup>9</sup> iz 1. stoljeća najranije su datirani primjerci ovog tipa kao i slučajni nalaz iz okoline Obrovca<sup>10</sup>. Na isti su način spojeni stanjeni krajevi obruča kasnolatske-ranorimske narukvice, lisnato proširene srednjeg dijela, iz obližnje hercegovačke Gorice<sup>11</sup>. Prvim dvama stoljećima pripadaju narukvice istog tipa iz ptujske i mariborske zbirke<sup>12</sup> te srebrna iz Šipova<sup>13</sup>. Slični se oblici javljaju poslije sredine 2. stoljeća u Lyonu; srednjem i kasnocarskom dobu pripadaju narukvice iz Straubinga i Regensburga, a one iz Intercise<sup>14</sup>, Somogyzila, Pecs, Skopja i Siska datirane su u 4. stoljeće.<sup>15</sup>

Heterogena skupina narukvica otvorenog obruča pojavljuje se već u grčko-skitskom razdoblju u 5.-4. stoljeću pr. Krista, a u uporabi je tijekom cijele antike pa i kasnije. Nastale su savijanjem masive žice kružnog ili elipsastog profila, a osim glatkih mogu imati tordirane ili pletene žičane obruče. U većini primjera središnji se zadebljani dio sužava prema naglašeno proširenim krajevima ukrašenim životinjskim, najčešće zmijskim glavama. Postupnom stilizacijom zoomorfnih predložaka rimske se narukvice tijekom drugog stoljeća pojednostavljaju što naposljetku rezultira profilacijama apstraktnih oblika.

Od masivne žice glatkog oboda i kružnog presjeka je izrađena brončana narukvica naglašeno profiliranih krajeva (tabla II, 2). Zadebljana je u prednjem dijelu odakle se blago stanjuje prema široko razmaknutim parovima prstenastih zadebljanja koji uokviruju središnje proširenje kuglastog oblika. Manjim detaljima izvedbe razlikuju se narukvice iz ptujske i celjske zbirke<sup>16</sup>.

Tijekom duge uporabe trakaste narukvice dobijaju brojne inačice kao i proizvodi prethodne skupine što otežava preciznije datacije. Razlikuju se razmakom među krajevima, načinom preklapanja ili spajanja, profilom i širinom trake obruča te ukrasom vanjskog oboda. Čest način spajanja krajeva je kukica koja se udijeva kroz rupu na suprotnoj strani, što pokazuju primjeri iz Rogatice<sup>17</sup>, Tekića kod Slavonske Požege<sup>18</sup> i Siska<sup>19</sup>.

Fragmentarno sačuvanim nalazima obično nedostaju krajevi, a tako i kružno savijenoj traci prološke bakrene narukvice (tabla II, 3), pa ne znamo radi li se o otvorenom ili zatvorenom obruču ili pak o narukvici čiji se krajevi preklapaju. Vanjski joj obod ukrašavaju dvije nepravilno utisnute brazde oko kojih se grupiraju kosi utori tvoreći nepravilan "V" niz sličan motivu riblje kosti. Usprikos jednakoj širini oboda, ukrašavanje pokazuje nesavršenost izvedbe u odnosu na reprezentativnije primjerke istog tipa, a osobito one nastale u prva dva stoljeća nove ere.

<sup>9</sup> Z. MARIĆ, Japodske nekropole u dolini Une, *GZM* 23/1968., T. XX, 53; T. XI, 43, 44.

<sup>10</sup> B. NEDVED, Nakit rimskog razdoblja, u: *Nakit na tlu sjeverne Dalmacije od prapovijesti do danas*, Zadar, 1981., kat. br. 96, 99.

<sup>11</sup> Č. TRUHELKA, Dva prehistorijska nalaza iz Gorice, *GZM*, 11/1899, 393, sl. 121.

<sup>12</sup> M. BUDJA, Kovinske zapestnice v rimskih grobovih Slovenije, *AV* 30/ 1979., 243., T. 5, 9, 16-19.

<sup>13</sup> K. PATSCH Prilozi našoj rimskoj povijesti, *Glasnik Zemaljskog muzeja* 22, Sarajevo, 1910., str 189, sl. 16.

<sup>14</sup> E. B. VÁGÓ - I. BÓNÁ, nav. dj., T. 12, grob 962, 2.

<sup>15</sup> R. KOŠČEVIĆ, *Antička bronca iz Siska*, Zagreb, 1991., 26. T. III, 38, 39

<sup>16</sup> M. BUDJA, nav. dj., T. 3, 23-24.

<sup>17</sup> F. FIALA, Rimski grobovi s paljevinom kod Rogatice, Prilozi rimskoj arheologiji Hercegovine, *GZM*, 7/1895., T. II, 3, 8.

<sup>18</sup> D. SOKAČ-ŠTIMAC, Treštanovačka gradina, Tekić kod Slavonske Požege, *Arheološki pregled*, 17/1975.

<sup>19</sup> R. KOŠČEVIĆ, nav. dj., T. V/63, 64, 66.



Iako nisu pronađeni *in situ*, tipološke osobine i okolnosti skupnog nalaza ova tri predmeta pružaju osnove za njihovu približnu dataciju. Tome pridonosi oblik i način profilacije narukvice rastvorenih krajeva, a osobito ukras vanjskog oboda trakaste koji ih smješta potkraj 3. i u 4. stoljeće.

Podnožje Kokića glavice je jedno od najizdašnjih arheoloških zona Imotsko-bekijskog polja. Najnoviji su nalazi još jedna potvrda intenzivnog života na prostoru oko kanjona Badnjevice, višestoljetnog središta jednog od najvećih okopoljskih naselja.

Arheološku mu je važnost dao već niz slučajnih otkrića potaknuvši od sredine 19. stoljeća zanimanje kolekcionara, domaćih ljubitelja starina i arheologa<sup>20</sup>. Zahvaljujući financijskoj i stručnoj potpori splitskog Arheološkog muzeja, seoski je učitelj i arheolog amater Ivan Bulić 1895. godine, sa zapadne strane Suvaje, a pedesetak metara sjevernije od najnovijih nalaza, provodio prva arheološka iskapanja na ovom području. Istražio je dio hallstatskog groblja kod Samardžića i Bilića kuća, o čemu izvještava člankom sa crtežima.<sup>21</sup> Ispravnost njegove datacije kasnije potvrđuju Š. Batović, smještajući ih u 4. stoljeće prije Krista<sup>22</sup>, te I. Marović.<sup>23</sup> Grobovi su pripadali predrimskim stanovnicima naselja koje se razvijalo na i podno prapovijesne Kokića glavice smještene nad poljem sa zapadne strane kanjona Badnjevice.

Kontinuitet života uz Suvaju potvrđuju i brojni nalazi rimskog doba, grobovi, rimske opeke, staklene posude, fibule, novci, manje bronzane skulpture i posebno značajni kameni spomenici<sup>24</sup>. Osim zemlje Mlikotuše, na izlazu kanjona Badnjevice, ističe se južniji položaj Kulina s istočne kao i prostor zaselaka Kokića, Bilića, Samardžića i Pirića, Rimčeve ograde te Varošišta, oko groblja kod župne crkve Sv. Mihovila zapadno od Suvaje.

U splitskom se Arheološkom muzeju čuva najpoznatiji prološki spomenik, reljef božice lova Dijane s natpisom. Slučajno je pronađen 1883. godine, kod Olujića mlinica na desnoj strani kanjona. Izrađen je kao i nadgrobna stela djevojke *Lupe* iz Sovića oko sredine 2. stoljeća u radionici najranije potpisanoga autora ovih prostora, skulptora Maksimina<sup>25</sup>.

S Kulina su posvetni natpisi naručitelja Lucija Sempronija Pudensa, posvećeni zaštitnicama putnika Trivijama te božici Cereri, zaštitnici usjeva i žita.<sup>26</sup>

Nedavno je objavljen kipić boga Merkura pronađen u Postranju, danas u Arheološkom muzeju u Splitu<sup>27</sup>, te noviji nalaz, bronzani kipić božice Izide-Fortune, također iz blizine Kokića glavice<sup>28</sup>.

Rasprostranjenost i karakter nalaza te toponim Varošišće na prostoru južno od župne crkve, ukazuju da bi ovdje mogla biti riječ o većem naselju čiji su stanovnici bili graditelji kasnoantičke utvrde-refugija na Kokića glavici. Najbolja potvrda njegova kontinuiranog života od rimskog doba do naših dana su rezultati arheoloških istraživanja na groblju kod Sv. Mihovila<sup>29</sup>.

<sup>20</sup> I. BULIĆ, Starinska istraživanja u Imotskom, *BASD*, 14/1891., 185-186; 15/1892., 10-11, 21-23; ISTI, Povjestne crtice o Imotskom kotaru, *BASD*, 15/1892., 15-17.

<sup>21</sup> ISTI, Prehistoričko groblje u Postranju Imotskoga, *BASD* 21/1898., 155-157.

<sup>22</sup> Š. BATOVIĆ, Pregled željeznog doba na istočnojadranskoj obali, *VAHD* 62/1960., 63-68.

<sup>23</sup> I. MAROVIĆ, Prahistorijski nalazi na području Solina, *VAHD* 62/1960., 5-28.

<sup>24</sup> K. PATSCH, Rimska mjesta u Imotskom polju, *GZM* 12/1900., 326-328; pretsak u: *Imotski zbornik* MH 2, Imotski, 1994., 37-39.

<sup>25</sup> *BASD* 6/1883., 65-67, nalaz sa reljefom Dijane iz Prološca; D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Dva antička signirana reljefa iz radionice majstora Maksimina, *ARR* 4-5/1967., Zagreb, 1967., 339-353.; N. CAMBI, Antički kameni spomenici iz Prološca, *Proložac*, 1(11), 1986., 12-13.

<sup>26</sup> *BASD* 2/1879., 6-7; Imota (Imotski); Emota (Proložac d'Imotski) 57, natpis s Kulina u Prološcu; N. Cambi, nav. dj., 10-12.

<sup>27</sup> J. ŽANIĆ-PROTIĆ, Antička bronzana plastika iz Arheološkog muzeja u Splitu, *VAHD* 81/1988., 21-31.

<sup>28</sup> M. LOZO, Izida-Fortuna iz Prološca, *Proložac* 5/1986., 2(12), 15-16; S. TONKOVIĆ, Bronzana statua Izide-Fortune iz Prološca, *Obavijesti HAD-a* 23/1991., 53-55.

<sup>29</sup> IJ. GUDELJ Proložac Donji-Istraživanja na groblju kod crkve Svetoga Mihovila, *Obavijesti HAD-a* 29(1)/1997., 35-40; ISTI, Proložac Donji groblje kod Svetog Mihovila, *Proložac* 1(44)/1997., 12-15; ISTI, Bogatstvo vrijednih arheoloških nalaza u groblju Svetoga Mihovila, *Imotska krajina* 546, 25. XI. 1997., 9.



## *Rescue Excavations at Proložac and Glavina in 1997*

*A Contribution to the  
Archaeological Map of  
Imotski Plain*

*A team from the Museum of Croatian Archaeological Monuments oversaw the construction of a sewage system through the Proložac district, from Postranje, a hamlet of Proložac on the west, to Glavina Donja, discovering three sites that are important for supplementing the archaeological map of the Imotski Plain.*

*Rescue test excavation was performed on part of the old cemetery at Gaza located opposite Opačac, at the source of the Vrljika River, and the archaeological zone of the same name, and 17 graves of the post-Turkish period with individual burials were uncovered. Similar graves were also excavated at nearby Luka in Glavina Donja. The large surface area would indicate several centuries of burial, which has not yet been confirmed by actual finds.*

*Several dry stone walled grave plots covered by slab lids along the eastern bank of the Suvaja Stream contained individual burials. Although no grave goods were found, a nearby two-eaved stećak (standing mediaeval tombstone) would indicate late mediaeval burials in the area of a former Roman cemetery. The find of three bracelets confirms the archaeological significance of the area below Kokića Glavica, which from the pre-Roman period to the present has been one of the most important settlements of this region.*